

נתן הוא ואמרה היא

1. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ה עמוד ב

ת"ר: כיצד בכסף? נתן לה כסף או שוה כסף, ואמר לה הרי את מקודשת לי הרי את מאורסת לי הרי את לי לאינתו - הרי זו מקודשת; אבל היא שנתנה, ואמרה היא הריני מקודשת לך, הריני מאורסת לך, הריני לך לאינתו - אינה מקודשת. מתקיף לה רב פפא: טעמא דנתן הוא ואמר הוא, הא נתן הוא ואמרה היא - אינה מקודשת, אימא סיפא: אבל היא שנתנה לו ואמרה היא - לא הוה קידושין; טעמא דנתנה היא ואמרה היא, הא נתן הוא ואמרה היא - הוה קידושין! רישא דוקא, סיפא כדי נסבה. ותני סיפא מילתא דסתרא לה לרישא? אלא ה"ק: נתן הוא ואמר הוא - פשיטא דהוה קידושין, נתן הוא ואמרה היא - נעשה כמי שנתנה היא ואמרה היא, ולא הוה קידושין. ואב"א: נתן הוא ואמר הוא - מקודשת, נתנה היא ואמרה היא - אינה מקודשת, נתן הוא ואמרה היא - ספיקא היא וחיישינן מדרבנן.

2. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ו עמוד א

דתנן: היה מדבר עם אשה על עסקי גיטה וקידושיה, ונתן לה גיטה וקידושיה ולא פירש, ר' יוסי אומר דיו, ר' יהודה אומר: צריך לפרש; ואמר רב הונא אמר שמואל: הלכה כר' יוסי!

3. טור אבן העזר הלכות קידושין סימן כז

ואם נתן הוא ואמרה היא אם היה מדבר עמה על עסקי קידושין ווודאי קידושין ואם לאו הוי ספק קידושין וכתב הרמ"ה וכו"ש אם ענה הבעל הן בשעת נתינה דהוי ודאי קדושין אפ"ל אם אין עסוקים באותו ענין

4. ר"ן על הרי"ף מסכת קידושין דף ג עמוד א ד"ה תן מנה לפלוני

או שמא תאמר לא כי אלא שתיקתה מורה הסכמתה שמתוך שהיא נאסרת אם איתא דלא ניהא לה היה לה למחות אבל האיש [גבי נתן הוא ואמרה היא] כיון דאי בעי למינסב אחריתי נסיב לא איכפת ליה אם נראה [שהוא] מסכים ולפיכך אף על פי שאינו מסכים שותק

5. מרדכי מסכת קידושין פרק האשה נקנית רמז תעז

היה מדבר עמה א"ז [*מפי הקבלה דמדבר עמה לאו כו'. מ"י] לאו דוקא עמה אלא הוא הדין אם מדברים (*עם) [*שם. מ"י] אחרים בפניה מצאתי:

6. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ו עמוד א

גופא: היה מדבר עם האשה על עסקי גיטה וקידושיה, ונתן לה גיטה וקידושיה ולא פירש, רבי יוסי אומר: דיו, ר' יהודה אומר: צריך לפרש. אמר רב יהודה אמר שמואל: והוא שעסוקין באותו ענין. וכן אמר ר"א א"ר אושעיא: והוא שעסוקין באותו ענין. כתנאי; רבי אומר: והוא שעסוקין באותו ענין, ר' אלעזר בר ר"ש אומר: אף על פי שאין עסוקין באותו ענין. ואי לאו דעסוקין באותו ענין, מנא ידעה מאי קאמר לה? אמר אביי: מענין לענין באותו ענין.

7. חידושי הרשב"א מסכת קידושין דף ה עמוד ב ד"ה הא

הא נתן הוא ואמרה היא לאו הוה קדושי. פרש"י ז"ל דדמי לכי תלקח אשה לאיש, וכבר כתבתי למעלה בריש מכלתין דתלקח אשה לאיש לא משמע אלא שתתרצה לקדושין וקידושין ניהו אלא ה"פ דכי יקח משמע שכל הלקוחין דהיינו נתינה ואמירה תלוין בו וכשאמרה היא הו"ל כי תקיח את עצמה וכן פירשו בתוס'.

8. חידושי הרשב"א מסכת קידושין דף ה עמוד ב ד"ה אבל

אבל נתן הוא ואמרה היא ספיקא הוי וחיישינן מדרבנן. וא"ת ולידוק מינה נמי נתנה היא ואמר הוא, ותירץ הראב"ד ז"ל דההיא לא פסיקא ליה דאיכא אדם חשוב דהויא מקודשת גמורה כדאיתא לקמן, וכן בתוס' רבותינו הצרפתים ז"ל, אבל רבי אלפסי והרמב"ם ז"ל כתבו דנתנה היא ואמר הוא אין כאן בית מיחוש ונראין דבריהם דהא דאמרינן לקמן דבאדם חשוב מקודשת היינו דוקא בשחזור הוא ואמר לה התקדשי לי בהנאה זו שאני מקבל ממך מתנה זו, וכן פ' שם ר"ח ז"ל וא"כ הו"ל כנתן הוא ואמר הוא אבל נתנה היא ממש ואמר הוא אינה מקודשת, והדין נותן שאם נתנה היא במה קנאה אדרבה דמי לכי תקח אשה איש, והלכך נתנה היא אף על פי שאמר הוא אמירה דידי' בלא נתינה לית בי' מששא ואינה מקודשת, וא"ת נתן הוא ואמרה היא אמאי אינה מקודשת גמורה דהא אמרינן לקמן בסמוך ה' מדבר עמה על עסקי גיטה וקדושיה ונתן לה ולא פירש ר"י (הגלילי) אומר דיו, ותירצו בתוס' דהכא בשלא דברו מעיקרא בעסקי קדושין כלל אלא השתא הוא דאמרה לי' תן לי דינר ואתקדש אני לך ונתן לה ולא פירש דהא לא אמר איהו מידי לא השתא ולא מעיקרא, והא דאמרינן לקמן תן מנה לפלוני ואתקדש אני לך מקודשת מדין ערב דוקא בשחזור הוא וא"ל בשעת נתינה הרי את מקודשת לי במנה זה שאני נותן לזה הא נתן ולא פירש אינה מקודשת, ואף על פי שהדברים מראין דלדעת מה שאמרה לו נתן הוא וכמו שפירש דמי מ"מ העדאת עדים בעינן דהמקדש בלא עדים אין חוששין לקדושין, א"כ כיון שלא פירש כן ואפשר שלשם מתנה נתן ולא לשם קדושין אף על פי שהוא מודה (נ"א: מוכח) דלשם קדושין נתן כמו שאמרה אפ"ה אין כאן עדות שמיצה ולא ראייה לשם קדושין (נ"א לשם עדות) אלא שהם דנין כונת הלב ואין כאן עדות, אבל בשהיו עסוקים באותו ענין כיון שהוא בעצמו נתרצה בהם מעיקרא ה"ז כאלו פירש עכשיו בשעת נתינה דאדבורא דנפשי' קא סמיך ויהיב. [ע' בתשו' סי' תרי"ג].

9. תוספות רי"ד מסכת קידושין דף ו עמוד א ד"ה אי דיהיב

אי דיהיב לה ושתיק הכי נמי כוללי' וכך יש לומר נמי בנתן הוא ואמרה היא דלא מיבעיא כשאין מדבר עמה על עסקי קידושיה אלא אפילו במדבר עמה נמי אי הוה יהיב לה ולא אמר כלום לא הוא ולא היא הוי קידושין גמורין השתא דאמרה היא אינן קדושין גמורין דנראין הדברים שבדיבור האשה גמור הקדושין ואנן בעינן שיגמרו בדבור האיש. וכן בגירושין אמר לה הרי את משולחת הרי את מגורשת הרי את מותרת לכל אדם הרי זו מגורשת כל הלשונות הללו וכן הרי את לעצמך אין צריך לאומרם הבעל בפה אלא האי אמר הכין פירושא אמר לכתוב בגט כך שאם בגט לא היה כתוב אינו מועיל דיבורו שאמר לה כלום דבספר מתגרשת ולא בדברים וכיון שבגט הוא כתב זה הלשון אין צריך לומר לה בפה אלא הרי זה גיטך ותו לא כדתנן בכמה מתניתין ומתנייתא ולא דמי גט לקדושין דגט הלשון כתוב בתוכו והלכך אין צריך לומר לה בפה אלא הרי זה גיטך ואם לא היה כתוב בתוכו ואמר לה בפה אינו כלום דספר בעינן. אבל בקידושין הכסף שהוא נותן לה אינו כתוב בו שום דבר הילכך צריך שיאמר לה בפה הרי את מקודשת לי. ואם אמר לה הרי זה קידושך אינו כלום כיון שאין כתוב בו דבר דקדושין הוא לשון הקדש ומה דיבור הוא זה דאמר לה זה יהיה ההקדש שלך הלכך צריך שיאמר הרי את מקודשת לי בזה. אך אם קידשה בשטר וכתב בתוכו הרי את מקודשת לי אמר לה בפה הרי זה קידושך כמו הרי זה גיטך:

10. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ו עמוד ב – ז עמוד א

אמר רבא: תן מנה לפלוני ואקדש לך - מקודשת מדין ערב, ערב לאו אף ע"ג דלא מטי הנאה לידיה קא משעביד נפשיה, האי איתתא נמי, אף על גב דלא מטי הנאה לידיה קא משעבדא ומקניא נפשה

11. ר"ן על הרי"ף מסכת קידושין דף ג עמוד א ד"ה תן מנה לפלוני

תן מנה לפלוני ואקדש אני לך מקודשת מדין ערב. ממה שמצינו בתורה שהערב משתעבד למלוה אנו יכולין ללמוד שהיא מקודשת. ומיהו כתב הר"מ במז"ל בפ"ה מהלכות אישות דהיינו כשאמר לה הרי את מקודשת בהנאת מתנה זו שנתתי על פיך דאי לא הוה ליה נתן הוא ואמרה היא דאמרינן עלה דספיקא הוי [אבל אחרים אומרים דאפילו לא אמר כלום מהני דכיון דאמרה ליה] ואתקדש אני לך והוא נתן על פיה לא גרע ממדבר עמה על עסקי קדושיה דמהני אף על פי שלא פירש ולא דמי לנתן הוא ואמרה היא דשאני התם דנתן הוא תחלה ואין הדבר מוכיח שבתורת קידושין נתנו אלא בדיבורה ונמצא שבאמירתה נגמרו הקידושין ומשום הכי לא מהני אבל כאן הוא עושה מעשה קידושין לגמרי שהרי בנתינה זו [היא מתקדשת] בלא דבור אחר דה"ל דיבורא דידה כמדבר עמה על עסקי גיטה וקידושיה דמהני אפילו בסתם

ודברי הרמב"ם ז"ל נראין לי עיקר דהא ודאי נתן הוא ואמרה היא דאמרינן דספיקא הוי משום תלקח אשה לאיש היינו כשאמרה כן בשעת נתינה אבל לאחר נתינה לא עדיפא שתיקה דידיה משתיקה דידיה היכא דנתן הוא ואמר הוא ושתיקה היא [גבי נתן לה פקדון ואמר לה כנסי פקדון זה וחזר ואמר לה הרי את מקודשת לי ושתיקה] דאמר רבא לקמן [דף יב ב] דשתיקה דידיה לאחר מתן מעות לאו כלום הוא

12. תוספות מסכת קידושין דף ה עמוד ב ד"ה הא נתן הוא

הא נתן הוא ואמרה היא כו' - מה שלא הזכיר כלל נתנה היא ואמר הוא משום דלא פסיקא ליה דפעמים מקודשת באדם חשוב כדאמר לקמן (דף ז.).